

Utbildningsinspektion i Mälarhöjdens skola förskoleklass, grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	5
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Mälarhöjdens skola den 20–23 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Mälarhöjdens skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Mälarhöjdens skola intervjuades rektor, personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner bland annat i förskoleklass, årskurs 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Mälarhöjdens skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	381
Förskoleklass	84
Grundskola	1 016

Mälarhöjdens skola är belägen i Hägerstens stadsdel och är en av Stockholms största grundskolor med drygt 1 000 elever. I skolan finns elever från förskoleklass till och med årskurs 9.

Skolan är organiserad i 12 arbetslag. I förskoleklasserna till och med årskurs 3 arbetar man i vertikala arbetslag medan årskurs 4–9 är organiserade i så kallade horisontella arbetslag.

På skolan finns två särskilda undervisningsgrupper för elever i årskurs 4–6 samt för elever i årskurs 7–9.

Skolans ledningsgrupp består av rektorn och tre biträdande rektorer varav rektor i avvaktan på tillsättning även är biträdande rektor för årskurs 7–9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Mälarhöjdens skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Mälarhöjdens skola inom flera områden erbjuder en utbildning av god kvalitet. Det finns kompetent personal med god erfarenhet av att undervisa. Den verksamhet som bedrivs i förskoleklasserna ger barnen goda förutsättningar för fortsatt lärande.

Skolans sammanställningar av resultat på de nationella proven för årskurs 5 och 9 visar på goda resultat. Skolans meritvärde och andelen elever som når målen i samtliga ämnen är betydligt högre än såväl kommun- som riksgenomsnittet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser avseende skolans värdegrundsarbete. Utrymmet och möjligheten för eleverna att diskutera normer och värden hanteras mycket olika av personal och arbetslag. I en verksamhet som kännetecknas av variation och mångfald finns risken att arbetslagen utvecklas olika utan styrning. Detta kan i förlängningen leda till att eleverna inte erbjuds en likvärdig utbildning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan bedriver inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling (5 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Rektorn har inte i tillräcklig utsträckning vidtagit åtgärder för att förhindra kränkande behandling (7-8 §§ lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för samtliga elever som behöver särskilt stöd (5 kap.1 § grundskoleförordningen).
- Elevens val ges inte i enlighet med författningarnas krav för eleverna i årskurs 1–6 i Mälarhöjdens skola (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Resultaten av skolans arbete med normer och värden bör förbättras.
- Skolans arbete med elevernas inflytande över det egna lärandet bör utvecklas.
- Skolans gemensamma förhållningssätt kring skolans regler bör utvecklas.
- Skolans arbete avseende elevernas möjlighet att nå målen i samtliga ämnen samt hur skolans resurser skall användas bör förbättras.
- Skolans arbete med individuella utvecklingsplaner bör förbättras.
- Kvaliteten på skolans skriftliga omdömen bör förbättras.
- Kvalitetsarbetet bör förbättras så att mål, analys av resultat och eventuella åtgärder för förbättring av dessa sammanlänkas på ett tydligt sätt. Vidare bör kvalitetsredovisningen förbättras så att den speglar ett sådant kvalitetsarbete.
- Rektorn bör ta ett större ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Rektorn bör i högre utsträckning följa upp skolans arbete så att elevernas rätt till en likvärdig utbildning samt en utbildning utifrån ett demokratiskt förhållningssätt säkerställs.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Utbildningen i förskoleklassen skall stimulera varje barns utveckling och lärande. Inspektionen visar att förskoleklassernas verksamhet ger barnen goda förutsättningar, samt att personalen genomför insatser för att utforma innehållet i verksamheten, så att det gynnar barnets utveckling och lärande. Regelbundna kunskapsbedömningar av elevernas arbeten sker vilka dokumenteras och sparas. Skolans talpedagog genomför kontroll av talutvecklingen hos samtliga elever i förskoleklassen. Elevernas läsutveckling följs upp genom ett läsutvecklings-schema från förskoleklass till årskurs 9. I årskurserna 1–9 genomförs vid flera tillfällen diagnoser och prov för att bedöma elevernas kunskapsutveckling inom skrivning och matematik.

Skolans egna sammanställningar av resultaten på de nationella proven för 2006 i årskurs 5 visar att 89,6 procent av eleverna bedömdes nå målen i svenska, 92 procent i engelska och 92,8 procent i matematik.

Nedanstående tabell visar att Mälarhöjdens skolas måluppfyllelse i årskurs 9, uttryckt i variablerna meritvärde, andel med fullständiga betyg samt andel behöriga till nationella program, är högre än kommun- och riksgenomsnittet.

Tabell 1 Resultatmått för elever i årskurs 9

	Mälarhöjdens skola			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	239,4	251,3	260,1	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (i procent) med fullständiga betyg	91,2	93,5	92,4	75,6	75,7	75,9	75,9	75,5	76,0
Andel (i procent) behöriga till nationella program	98,4	100,0	100,0	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Skolan har sedan ett par år tillbaka sammanställt huruvida varje elev nått målen utifrån skolans lokala tolkningar av de nationella målen för alla år och ämnen. Sammanställningen visar att majoriteten av eleverna når målen och i de fall då så inte sker skall åtgärdsprogram upprättas enligt rektorn. Resultaten av sammanställningen tillsammans med resultaten av ovan nämnda diagnoser och kontroller ligger till grund för resursfördelningen och för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Rektorn har för personalen redogjort för resultatsammanställningarna av elevernas måluppfyllelse. Detta har, enligt såväl rektor som skolans personal, skapat en medvetenhet kring vikten av att tydliggöra och konkretisera målen i skolans arbete mot en högre måluppfyllelse. En fördjupad analys av resultaten har dock inte gjorts. Inspektörerna vill peka på vikten av att fördjupa analysen av skolans resultat för att faktorer som påverkar skolans resultat skall kunna identifieras. Dessa kan senare användas för att förstärka verksamheten ytterligare.

Normer och värden

I Mälarhöjdens skola genomförs regelbundet enkäter med frågor om elevernas trygghet och trivsel. Enligt 2006 års kvalitetsredovisning uppger de flesta att de känner sig trygga och trivs i skolan. Någon analys av resultaten för att identifiera åtgärder för förbättring genomförs dock inte. I samband med intervjuer framkommer dock en annan bild som även styrks av den brukarundersökning om mobbning och arbetsro i skolan som genomförts i stadsdelen i årskurserna 3, 6 och 9. Där framgår att 10 procent av eleverna i årskurs 6 är missnöjda med situationen vad gäller mobbning respektive 9 procent avseende lugn och arbetsro i klassrummet. Vid samtal med elever, föräldrar, personal och ledning framkommer att händelser av kränkande slag har ägt rum på skolan samt att det förekommer klasser där det varit oroligt och stökigt. Detta har dock uppmärksamats av skolan och ledningen vilket lett till åtgärder. Som ett resultat av insatserna har nu situationen förbättrats något.

Mälarhöjdens skolas personal arbetar i olika sammanhang mot kränkningar och reagerar på händelser i skolans miljö. Inspektörerna uppfattar dock att det finns en variation mellan årskurser och klasser i hur det förebyggande arbetet bedrivs och hur akuta situationer hanteras. I skolans lägre årskurser bedrivs ett aktivt och medvetet arbete kring värdegrundsfrågor och resultaten beskrivs av såväl elever, personal och föräldrar som bra. I intervjuer framkommer att de yngre

eleverna är mer nöjda än de äldre. Eleverna i de högre årskurserna är kritiska till skolans värdegrundsarbete som de anser står för något man inte når upp till. Inspektörerna bedömer att resultaten av skolans arbete med normer och värden bör förbättras.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall sträva mot att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och ges möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning. I Mälarhöjdens skola finns arenor för samverkan i form av klassråd och tre elevråd utifrån indelningen förskoleklass–årskurs 3, årskurs 4–6 samt årskurs 7–9. I skolans verksamhetsplan för 2006 finns ett antal åtaganden beskrivna, däribland att Mälarhöjdens skola skall ”ge eleverna utökad delaktighet, inflytande över och ansvar för sina studier och sin miljö”. Skolan skall arbeta för detta genom att låta elevinflytandet vara som ”en röd tråd genom alla skolår”. Detta är något som enligt eleverna mycket sällan förekommer samt att det, i den mån det sker, är lärarberoende. Även personal är medveten om svårigheten i att ta och ge dessa frågor den tid som krävs utan att ”ge avkall på och försaka sin ämnesundervisning”. Vidare uttryckte personalen ett behov av en gemensam arbetsplan avseende skolans arbete med elevinflytande. Intervjuade elever uttryckte ett starkt intresse för att ta del av och ta ansvar för undervisningen och menade att elevrådet borde utvecklas till att även ta upp frågor rörande elevernas studiesituation. Inspektörerna bedömer att detta är ett angeläget utvecklingsområde för eleverna så att alla elever utifrån ålder och mognad får ett större inflytande över sitt lärande.

Eleven skall i skolan möta respekt för sin person och sitt lärande (Lpo 94). Eleverna i Mälarhöjdens skola uppgav att det alltid finns vuxna på skolan att vända sig till, men att förtroendet för de vuxna varierar. ”Det finns lärare som lägger ned sin själ i att det skall vara bra stämning på skolan och det finns lärare som ser förbi.” Vid inspektionstillfället kom det till inspektörernas kännedom att det bland personal i de senare årskurserna finns lärare som uttryckt sig i kränkande ordalag om och till elever. Rektor uppger att han, bland annat utifrån de dokument personalen lämnat in kring hur man personligen arbetar med skolans olika målområden som till exempel kränkande behandling, ser och vet hur personalen arbetar för att uppnå en god måluppfyllelse. I Mälarhöjdens skola finns elevstödjare med två klassrepresentanter ur varje klass från och med årskurs 3. Antimobbningsteamet träffar klassrepresentanterna varannan vecka för att diskutera situationen rörande mobbningsfrågor och utanförskap. De yngsta eleverna arbetar regelbundet med värdegrundsfrågor där exempelvis eleverna i förskoleklasserna har schemalagda arbetspass med rubriken ”Har vi varit vänner?”. Elever, personal och föräldrar gav även uttryck för ett väl fungerande faddersystem. Den grundläggande tanken med värdegrundsarbetet i de högre årskurserna är att dessa frågor alltid skall finnas med i det vardagliga arbetet och undervisningen. Detta är något som enligt eleverna mycket sällan sker. ”Det är som

om vi skall kunna allt detta med hur man ska vara mot varandra då vi börjar i årskurs 7 eftersom vi aldrig pratar om detta.” Eleverna uttryckte i samband med intervjuer ett behov av att konkret arbeta med värdegrundsfrågor som de gjort under tidigare år på skolan. Den bild inspektörerna får av skolans förebyggande insatser är ett arbete som i de högre årskurserna stannat av och inte heller har avsedd effekt. Det är därför viktigt att skolan följer upp och utvärderar sitt värdegrundsarbete från förskoleklass upp till årskurs 9 för att få en bild av vilka insatser som skall bevaras och utvecklas. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling måste åtgärdas. Vidare bedömer inspektörerna att det är av mycket stor vikt att all personal visar respekt för den enskilde eleven och i det vardagliga arbetet utgår från ett demokratiskt förhållningssätt. Inspektörerna bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad förhindrat kränkningar från personalens sida mot eleverna.

En trygg och stimulerande lärmiljö är en förutsättning för att eleverna skall få de kunskaper och värderingar som skolan skall förmedla. Skolverket vill uppmärksamma skolan på att fr.o.m. den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Elevernas uppfattning var att skolans regler utarbetats av rektorn och personal samt att det var oklart vilka regler som gällde. Eleverna uppfattade också att lärarna agerar på olika sätt då elever bryter mot reglerna; en del bryr sig inte alls, andra tar efterlevnaden på stort allvar. För att skapa en skolmiljö som stimulerar elevernas kunskapsutveckling är det viktigt att skolan bedriver ett konkret och positivt arbete med värdegrundsfrågorna där arbetet med skolans ordningsregler är en naturlig utgångspunkt. Ordningsreglerna kan ses som en sammanfattning av en bredare och djupare diskussion om relationer och respekt för varandra. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för skolan och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Inspektörerna bedömer att skolans gemensamma förhållningssätt kring skolans regler bör utvecklas.

I enlighet med Skolverkets material ”Ordningsregler för en trygg och lärande skolmiljö” bör arbetet med skolans ordningsregler och likabehandlingsplan integreras i varandra och präglas av ett helhetstänkande. Skolverket vill framhålla att lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ytterligare har skärpt kraven om att ingen elev i skolan får bli utsatt för kränkningar. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Vid inspektionstillfället hade skolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med de tidigare bestämmelserna i 1994 års läroplan för det offentliga skolväsendet (Lpo 94). Programmet kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver då den endast behandlar mobbning och ej omfattar samtliga diskrimineringsgrunder. Detta är en brist vilken måste åtgärdas. Inspektörerna vill vidare informera om de nya bestämmelserna som från och med den 15 oktober 2006 trädde i kraft vilket innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Individanpassning och stöd

I Mälarhöjdens skola finns ett elevhälsoteam vilket består av skolledning, kurator, skolsköterskor, studie- och yrkesvägledare samt speciallärare och specialpedagog. En tydlig organisationsstruktur och arbetsgång som också reviderats under 2006 finns för hur skolan arbetar med stöd. Vid intervju med elevhälsoteamet beskrivs skolans rutiner för att upptäcka elevers behov av särskilt stöd. Skolan genomför kontinuerligt tester och diagnoser för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Det särskilda stödet begränsas i huvudsak till stödundervisning i ämnena svenska, matematik och engelska i liten grupp eller enskilt. För eleverna i årskurs 4–6 erbjuds utöver den ordinarie stödundervisningen så kallad ”bonussvenska, bonusengelska och bonusmatematik” tre eftermiddagar i veckan efter skoldagens slut. I skolans kvalitetsredovisning för 2006 beskrivs elevhälsoteamets nära samarbete med skolans arbetslag. I samband med intervju uttryckte dock personal en önskan om en mer flexibel arbetsgång vad gäller stöd till skolans elever i de högre årskurserna då man ansåg att det fanns svårigheter att under en kortare period få behovet av stöd tillgodosett. Inspektörerna bedömer att Mälarhöjdens skolas arbete avseende elevernas möjlighet att nå målen i samtliga ämnen bör förbättras då eleverna inte erbjuds stöd i samtliga ämnen samt avseende hur skolans resurser skall användas för att på bästa sätt komma eleverna till del.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammen skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Vid inspektionsbesöket fanns inte åtgärdsprogram för alla i elever i behov av särskilt stöd. Att åtgärdsprogram inte upprättas för elever i behov av särskilt stöd är en brist som snarast måste åtgärdas.

I Mälarhöjdens skola finns två särskilda undervisningsgrupper för elever i årskurs 4–6 samt 7–9. Eleverna tillhör ordinarie klasser i skolan och deltar utifrån en individuell planering i dessa. Inspektörerna har genom verksamhetsbesök tagit del av en studiemiljö för elever i behov av särskilt stöd av god kvalitet.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar. Dokumentation är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtal. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället hade Mälarhöjdens skola upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av skiljer sig åt avseende kvalitet. Några mål som anges i utvecklingsplanerna, exempelvis ”bli mer engagerad”, är mycket stora och vida mål och därför svåra att utvärdera. Vidare finns exempel där de uppställda målen tenderar att förlora sin karaktär av mål när de mer kännetecknas av arbetsmoment eller rutiner för ett arbete, såsom ”träna på subtraktion”. I Mälarhöjdens skola pågår sedan en tid

ett diskussions- och revideringsarbete av skolans tolkningar av de nationella målen vilket även påverkat personalens diskussioner kring de individuella utvecklingsplanerna. Inspektörerna uppfattar att det i skolan finns en medvetenhet kring de utmaningar detta arbete innebär samt en vilja till utveckling. ”Det kan ju inte vara ett bra mål i en individuell utvecklingsplan om eleven når målet efter en vecka!” Inspektörerna bedömer det vara av stor vikt att det i skolan utvecklas en gemensam kunskap avseende innehåll och syfte kring individuella utvecklingsplaner så att det i de individuella utvecklingsplanerna tydliggörs vilka kunskaper och kvaliteter eleven ska utveckla.

På skolan finns lokala tolkningar av de nationella målen i form av kursplaner för samtliga ämnen från årskurs 1 till årskurs 9. I samband med intervjuer framkom att eleverna i Mälarhöjdens skola har kännedom om målen i förhållande till ålder och mognad. Viss variation mellan ämnen förekommer dock. Skolans tolkningar av de nationella målen är även kända av föräldrar och används i samband med utvecklingssamtal. Föräldrar uttryckte till och med en farhåga om att målen och betygskriterierna var för tydliga och konkreta så att det fanns en risk för att de begränsade elevernas vilja till utveckling av lärandet. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla betydelsen av kursplanernas mål att sträva mot. Om bedömningen i alltför hög grad utgår från kursplanernas mål att uppnå, som handlar om en miniminivå av kunskaper som elever ska ha med sig när de går ut grundskolan, kan det finnas en risk för att bedömningen begränsar elevernas lärande. Målstyrningen förutsätter en medveten undervisning som tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot och inte sätter några gränser för elevernas kunskapsutveckling. Beträffande målen att sträva mot i läroplanen ser inspektörerna att skolorna utför ett gott arbete. Inspektörerna har tagit del av exempel på lärmiljöer där eleverna i samtal och skapande gavs goda möjligheter till utveckling. Det handlar om mål att sträva mot exempelvis i fråga om elevernas förmåga att arbeta utforskande, att lyssna, diskutera och argumentera, m.m. Det gäller också mål att sträva mot som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna vill dock påpeka vikten av att även dessa mål systematiskt följs upp av skolan.

Skolan har under läsåret arbetat med likvärdig bedömning och betygsättning. I samband med såväl intervjuer med elever som med personal framgår att skolans arbete med att säkerställa rättvisa och likvärdighet vid betygsättning är av god kvalitet. I grundskolan skall ett skriftligt omdöme utfärdas i de fall en elev inte når de mål som enligt kursplanerna skall ha uppnåtts i ämnet i slutet av det nionde skolåret. Omdömet skall beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden. Det är elevens kunskaper som skall stå i centrum och det kan också anges vilka stödåtgärder som har satts in. Flera av de skriftliga omdömen som inspektörerna har tagit del av belyser inte elevens kunskapsutveckling, utan utgörs av en beskrivning av det eleven inte kan. För att de omnämnda dokumenten skall fylla de tänkta funktionerna är det enligt inspektörerna angeläget att skolans personal under rektors ledning ser över och förbättrar innehållet i dokumenten.

Kvalitetsarbete och förbättringsarbete

Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Den skall fungera som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

I skolans kvalitetsredovisning för 2006 presenteras skolans åtaganden samt insatta åtgärder för utveckling av dessa. I redogörelsen för skolans utvecklingsarbete förekommer analyser, slutsatser och planerade åtgärder i liten omfattning. Skolan bör i kvalitetsredovisningen i högre grad redogöra för vilka resultat skolan sett av insatta åtgärder för att utifrån detta kunna vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse. Enligt inspektörerna bör kvalitetsredovisningen förbättras då den innehåller få bedömningar av i vilken utsträckning de nationella målen förverkligats, samt analyser, slutsatser och åtgärder.

En skolas förbättringsarbete utgörs av alla de ansträngningar som görs för att förbättra kvaliteten. En skolas kvalitetsarbete skall syfta till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse samt att vidta lämpliga åtgärder. I skolans kvalitetsredovisning presenteras skolans utvecklingsområden som i sin tur är kopplade till skolans åtaganden. I samband med personalintervjuer framgår dock att dessa utvecklingsområden inte uppfattas som skolans gemensamma utvecklingsarbete. Personal har under lång tid upplevt att Mälarhöjdens kvalitetsarbete skett och drivits av varje lärarlag och i viss mån av varje lärare för sig. I intervjuer med personal framkommer att tillfällena för gemensamma pedagogiska diskussioner om såväl undervisning som de resultat skolan uppnår sker i liten utsträckning. Önskan om ett tydligare utvecklingsarbete för hela skolan har lett till den nyligen startade utvecklingsgrupp som enligt rektor ska inrikta sitt arbete på ämnesövergripande arbete samt hur skolan på bästa sätt bör organisera sina elevgrupper. I Mälarhöjdens skola förekommer systematiska uppföljningar och analys av insatta åtgärder i liten utsträckning. Detta gäller i hög grad resultaten av skolans arbete med normer och värden men även i skolans pedagogiska arbete. För att utvecklingsarbetet skall få de effekter som skolan eftersträvar bör skolan utarbeta gemensamma strukturer för att utvärdera, analysera och diskutera förbättringsområden för hela skolan. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras avseende bedömning och analys av resultat och insatta åtgärder.

Ledning och intern kommunikation

Skolans ledning består av rektorn samt tre biträdande rektorer varav rektorn tillfälligt innehar en av dessa tjänster.

Intervjuad personal framhåller att rektorn på ett bra sätt tar ansvar för olika praktiska frågor. Skolan har för en tid sedan bland annat råkat ut för incidenter där ovälkomna besökare kom till skolan vilket ledde till oroligheter. Det sätt på vilket rektorn tog tag i detta och hanterade denna och liknande situationer uppskattas av såväl föräldrar, elever och personal. Personal uttrycker dock ett behov av att i högre utsträckning få diskutera pedagogiska frågor för att kunna utveckla skolan i riktning mot det helhetsperspektiv och den "röda tråd" som genomsyrar läroplan och kursplaner. Vidare uppfattar inspektörerna att personalen efterfrågar en tydlig och väl förankrad vision för skolans arbete samt att de saknar en tydlig pedagogisk ledare med en väl genomtänkt idé för hela skolan. Personal menar att det är de själva i arbetslag och ämneslag som ger varandra inspiration och grund för utveckling och inte genom pedagogiska utmaningar från rektorn. Rektorn framhåller betydelsen av ett demokratiskt ledningsförfarande där nya idéer skall vara väl förankrade hos all personal. Vidare betonar rektorn lärarens egen frihet att pröva olika sätt att utforma och utveckla verksamheten, samt att själv stå för de pedagogiska idéerna. Inspektörerna vill göra rektorn uppmärksam på efterfrågan på och vikten av ett tydligt pedago-

giskt ledarskap. Inspektörerna uppfattar att de mål och visioner rektorn har för skolan inte fullt ut är förankrade hos all personal. Inspektörerna bedömer att skolans rektor bör ta ett större ansvar för den pedagogiska utvecklingen.

I Mälarhöjdens skola sker samarbete mellan arbetslag i begränsad omfattning. Variation och mångfald kan känneteckna en verksamhet av god kvalitet. Inspektörerna vill dock i sammanhanget uppmärksamma skolan på risken för att arbetslagen utvecklas olika utan styrning samt poängtera vikten av att eleverna erbjuds en likvärdig utbildning oavsett av vem eller vilket arbetslag undervisar. Särskilt skall rektorn verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. Trots att det finns goda exempel på rektorns agerande då det förekommit oroligheter har som tidigare beskrivits, även kommit till inspektörernas kännedom att elever blivit utsatta för kränkningar av personal på skolan. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och rektorn skall också ansvara för att resultat följs upp och utvärderas. Detta gäller i hög grad skolans arbete med normer och värden. Inspektörerna bedömer att rektorn i högre utsträckning bör följa upp skolans arbete så att elevernas rätt till en likvärdig utbildning samt en utbildning utifrån ett demokratiskt förhållningssätt säkerställs.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare skall undervisningen vara förenlig med målen i kursplanerna. Inspektionen visar att elevens val hanteras olika på Mälarhöjdens skola i årskurs 1–6. I en del klasser förekommer inte elevens val, i andra klasser får eleverna välja vad de vill arbeta med. Inspektörerna bedömer att Mälarhöjdens skola i årskurs 1–6 inte uppfyller förordningens krav avseende elevens val, vilket måste åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen skall svenska som andraspråk anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Rektorn fattar beslut om en elev behöver undervisning i svenska som andraspråk, vilken då ersätter undervisning i svenska. Elever som läser svenska som andraspråk skall också ges betyg i detta ämne. Vid inspektionen framkom att de elever som får undervisning i svenska som andraspråk även deltar i undervisningen i svenska. Svenska som andraspråk ges som stöd i svenska. Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och skall inte användas som en stödåtgärd. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk inte ges på det sätt som författningen kräver, vilket måste åtgärdas.

Personal och materiella resurser

Mälarhöjdens skola har god tillgång till personal. Lärarna har pedagogisk utbildning och utbildning för den undervisning de bedriver. Skolan erbjuder personalen kompetensutveckling, utifrån individuella och skolspecifika behov. Ele-

verna har god tillgång tillböcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel. Eleverna har tillgång till ett välförsett bibliotek samt i övrigt bra och ändamålsenliga lokaler som exempelvis skolans musikal. Inspektörerna bedömer att skolans personal samt de materiella resurserna ger goda förutsättningar för att genomföra utbildningen.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Sara Westlund
Malin Lundquist